

توطئه دولت روم برضد شاه ایران و انجام کودتا در سال 35 میلادی - اشاره به ترس تیبریوس از جنگ با ایران

مجسمه تیبریوس با آثار زخمها یازدهم آوریل سال 35 میلادی سنا و شورای دولتی امپراتوری روم در یک جلسه مشترک غیر علنی و با نگرانی تمام به مسئله ارمنستان که اردوان سوم شاه وقت ایران بدون دادن اطلاع قبلی به دولت روم، پادشاه تازه ای برایش تعیین و اعزام داشته بود رسیدگی کردند.

یازدهم آوریل سال 35 میلادی سنا و شورای دولتی امپراتوری روم در یک جلسه مشترک غیر علنی و با نگرانی تمام به مسئله ارمنستان که اردوان سوم شاه وقت ایران بدون دادن اطلاع قبلی به دولت روم، پادشاه تازه ای برایش تعیین و اعزام داشته بود رسیدگی کردند. اردوان سوم پسر خود 171#& (ارشک (اشک)؛ را به پادشاهی ارمنستان که چند برابر امروز وسعت داشت منصوب کرده بود. در آن زمان 171#&؛ تیبریوس سزار اگوستوس؛ امپراتور روم بود که در زمان لژیونر بودنش در چند جنگ با ایران و از جمله جنگ مارکوس شرکت کرده و از ناحیه صورت زخم برداشته بود که آثار این زخمها روی چانه و بینی او تا پایان عمر باقی مانده و 171#&؛ مشخصه؛ او بود.

از صورتجلسه مذاکرات 11 آوریل سال 35 میلادی (دو سال پیش از مرگ تیبریوس) که بعداً به دست آمده و تاکنون محفوظ مانده است چنین برمی آید که در آن نشست فوق العاده، رومیان تصمیم گرفتند که با تیرداد پسر عموی اردوان سوم که پیش از انتخاب شدن اردوان به عنوان شاه، نامزد این مقام بود و بعداً هم از مخالفت با شاه منتخب دست بر نمی داشت تماس برقرار و وی را با دادن وعده هرگونه کمک تحریک به مبارزه مسلحانه و یا کودتا کنند. این تصمیم بزرگان روم با صرف هزینه بسیار به اجرا درآمد. تیبریوس از آغاز حکومت، این نظر خود را به مقامات رومی تلقین کرده بود که به جای جنگ با ایران، باید برضد این کشور وارد توطئه و انواع فریب و دسیسه شد زیرا که پیروزی، درجنگ با ایران قابل پیش بینی نیست و امکان دارد که به از دست رفتن متصرفات روم در شرق بیانجامد.

دولت روم در اجرای تصمیمات محرمانه نشست 11 آوریل، حاکم ایبریا (گرجستان کنونی) را که دست نشانده ایران بود ترغیب به حمایت از کودتای تیرداد کرد. این توطئه موقتاً پیروز شد، پایتخت به دست تیرداد افتاد که خود را 171#&؛ تیرداد سوم؛ و بدون کسب رای مجلس بزرگان کشور (مهستان) شاه تازه خواند و با هدف راضی کردن دولت روم، با برکناری ارشک از پادشاهی ارمنستان موافقت کرد که حاکم گرجستان با حفظ سمت برجای ارشک نشست.

اردوان سوم پس از ترک پایتخت، به منظور جلب کمک و جمع آوری نیرو جهت سرکوب کردن تیرداد کودتاگر به منطقه هیرکانیا (گرگان) رفت. (هیرکانیا = گرگان به معنای سرزمینی است که گرگ در آن زیاد است- هیرکان = گرگ، و این استان ایران اخیراً به گلستان تغییر نام داده شده است).

اردوان سوم سپس با یک نیروی تازه، از گرگان به پایتخت بازگشت و تیرداد را که مورد تنفر بسیاری از بزرگان (به علت کوتاه آمدن در برابر رومیان) بود فراری داد و مقام خود را باز گرفت. وی درصدد انتقامگیری از رومیان برنیامد و با آنان صلح و سازش کرد. اما، این سازش از سوی بزرگان ایران (مهستان) ردّ و اردوان سوم برکنار شد که با دادن قول عدم احترام به مفاد سازشنامه با روم، باردیگر به سلطنت بازگشت و تا سال 41 میلادی که زنده بود شاهی کرد. با وجود این، تفکر کودتا و درگیری شاهزادگان باهم تا مدتی در ایران باقی ماند و پس از مرگ اردوان سوم، دو پسر او گودرز و 171#&؛ واردان؛ بر سر کسب قدرت به جان هم افتادند و تاج پادشاهی میان آندو، چند بار دست به دست گشت و از این رهگذر، ملت آسیب دید.

(بعضی محاسبات تقویمی، تاریخ برگزاری جلسه مشترک سنا و شورای دولتی روم را 10 آوریل سال 35 میلادی تعیین کرده است)